

קובץ
הערות וביאורים
בלקוּשׁ, בוגלה ובחסידות

בא
גלוון טז (קיט)

יז'זא לאוד ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אחלי תורה
טראדי צוועני ברוקlein, ניו יאָרָק
שנת חמישת אלפים שבע מאות ארבעים ותשעים לבראה
שנת השמוניות לפיק אַדְמוֹר שְׁלִיטָא

בס"ד עש"ק פ' בא מהهي שמת ביתאת מישיה

חובן הענין

גבלה

שיטת הרמב"ם במצוות כתיבת ס"ח ומפעביר ד"א ברה"ר ד
חוות סמייקה בקרבן ו

חסידות

ההנשמה נקראת בח לפני או אחרי ירידתו (גלוון) ו
במה שארץ"ל שראה הקב"ה בצדיקים וכוכו (גלוון) ז
בינה מהכ' אם הוא בדרך השתלשות או בדרך קבלה ז
אם האמונה פשוטה היא מכח החכמה או מבחי' ייחידה ח
זמן אמרת "נית מיט אונזער ווילן" ע"י כ"ק -
אדמו"ר מוחרש"ב נ"ע ט

שיכרות

מה שביאר כ"ק אדר"ש בהחותודות ש"פ וארא בענין נס -
בתוך נס ט
ספה"ע וחב השבאות (גלוון) י

שורנן

יסוד ישיבת "חומכי חמימים" (גלוון) יא
הערות ללוח "היום יום" יג

ב ג ל ה

א. בלאו"ש דחגה"ש אשתקד שאל דמאתר שכחיבת ס"ה היה "מצות עשה על כל איש ו��יש" למה אין לנו רואים שמשתדרלים לקיים את המצויה לכתחוב ס"ה? וממשין דאפק"ל עפ"י דעת הרא"ש דהאיידנא לחייב איזומי תורה ומשנה וגמר וכו", אבל משקה דברי גם בזה הלשון הוא "לכתחוב", ולא פצינו שישתדרלו לכתחוב ספרדים? ועוד יותר: hari פסק הרמ"א בנווגע לס"ה שם "לקחו כך ולא הביבה בו דבר הווי בחוטף מצוה מן השוק ואיינו יוצא בזזה", נמצא דגם ע"י קניית ספרדים אין יוציאים? ובמארם מצות כחוב لكم הוו גדר של קבלת התורה, ובדורות הרשונאים שהי' אפשר לקיים המצויה רק ע"י ס"ה, והחפצא של ס"ה מחייב ומחייב כו"ב חזאים בעשייתו כתיבה, לשם וכו', הנה אף דתנאים הללו איגנס אלא מחתמת קדושת ס"ה, אבל לא מצד גדר המצויה דכתבו לכם, מ"מ סב"ל להרמב"ס והרמ"א, דכיוון לדפועל קדושת ס"ה מחייב חנאים הללו, נעשה מעשה זה חיוב לא רק מחתמת החפצא דקדושת הס"ה, אלא גם חלק מקיום המצויה דכתבו לכם, מא"כ בשאר ספרין דליקא חנאים הללו, ואפשר גם ע"י מעשה קורף, שם אין הכתוב חלק מגוף המצויה דכתבו לכם, ולכדו"ע מספיק אם קנוו מן השוק, עיי"ש בארכובה. (נדפס בספר יגדיל תורה סי' קפ"ו).

וננה לפיה יסוד הנ"ל בשיטת הרמ"ס, נראה דאפשר לבאר בפשטוות שיטת הרמ"ס בגדיר מלאת"מ "מעביר ד"א ברה"ר" שנתלבטו בזה האחוריוניות, דהנה הקשה בשער המלך על הרמ"ס דביהל' גניבת פ"ג ה"ב פסק כרך אבין דזרק חץ בשבח מחלח ארבעה לסוף ארבעה וקרע בגדי חבירו בהלייבתו פטור מחשלומין דעקייה צורך הנחה ואמרינן קלב"מ, ובב"ק ע,א, גבי גנב ומכר בשבת דאוקמי ר' מהנה באומר זרוק גנבותח לחצרי ותקני לי גניבותך, ופריך שם לרבענן דלא אמרינן קלוותה כמו שהונחה כיון דטמי לאויר החצירה קנה וולענין שבת לא מחייב עד דטמי לאಆ, ומוקי באומר לא תקני גנבותיך עד שתנווח, וכן פסק הרמ"ס שם הל"ה, ובחותם הקשושה הוא עקייה צורך הנחה ולמה צרייך לאוקמי באומר של אל חקני גנבותיך עד שתנווח, ותירצוי בשפט ר"ח דפליג שם על ר' אבין ולא סב"ל דעקייה צורך הנחה, לכן צרייך לאוקמי זוקא באומר שלא חקני עד שתנווח, ולפי"ז חמה השעה"מ, דכיוון דהרמב' פסק כרך אבין, למה הביא אח"כ בהל"ה האוקימתא דלא חקני עד שתנווח?

ובaban האזל שם הביא בשם הגר"ח לחרץ הקושיא שיש חילוק בין זריך ד"א ברה"ר למוציא מרשות לרשות, דבזורך ד"א ברה"ר כל הד"א הם גורמי החיוב ולכון מיפטר משום קלב"מ בזריקת שיראים בהליךתו, אבל במוציא מרשות לרשות אין עיקר גורמי החיוב אלא ההוצאה מרשות לרשות, ואיינו חiyוב אלא בעקייה והנחה והם עצם גורמי החיוב, אבל מה שנגמרה המכירה מכி מטה לאויר חצירותו, זו הרבע איננה מעיקר גורמי החיוב, ולכן שעת הגבהה היכים זהו עיקר גרעם החיוב. ע"כ חוו"ד הגר"ח, אבל

נאבן האזל שם מקשה על זה מהא דבשנת ז, א, בעי הגם' לאוכחו רמבעיר מרה"י לרה"ר דורך ברמלית חייב ואמור שם מידי דהוה אמר בירח פצ' מחילת ד' לסוף ד' התם לאו אע"ג دائ' מנה לי' חורך ד' א' פטור כי מנה לי' בסוף ד' א' חייב ה"נ לא שנה, ופעריך ע"ז מי דמי החטם לגבי האי גברא מקום פטור הוא לכ"ע מקומ' חיוב הוא, הרי מוכחה משלוון הגם' דבד"א ברה"ר אין כל הד"א גורמי החיוב, אלא עיקר החיוב הוא מה שמוציאו מקומות שבתחלה ד' למוקום שבסוף ד' כמו מוציאיא מרשות לרשות, וכן משמע בלשונו הרמב"ס בהל' שבת פ"ב הל' ט"ו זוז'לו: מותר לאדם לפלטל בראשה"ר בתוך ד"א על ד"א כו"ע, מוכחה דעתך החיוב הוא ההוצאה מן הד"א, אבל הולכת החפץ בתוך הד"א איננו עיקר גורם החיוב, ע"כ חורך ד' האבן האזל.

בן העירו האחוריונים מלשונו הרמב"ס בהל' שבת שם הל' ח' שכ' וכן למדו מפי השמועה שהמבעיר בראשה"ר מחייב ארבע לסתות ארבעה Hari זה כמושcia מרשות לרשות וחיביב, עכ"ל. משמע מזה דמבעיר ד"א ענינו הוא הוצאה מרשות לרשות (כמ"ש בעה"מ לקמן ריש הזורק), ולאידך בגיסא העירו האחוריונים במ"ש הרמב"ס שם פ"ג הל' י"ז שהמבעיר ד"א בראשה"ר זו עם רה"רacha דרכ' דרכ' רה"י חיביב, משמע מזה דהוא כשייש ד"א שלמים בצדרכ' ב' הרה"ר, (וב' במרכבה המשנה) ואין נימא>Dגדר המלאכה הוא הוצאה מרשות לרשות, הלא כיון דיש רה"י, באמצע א"כ אין שם אותו הרשות ממוקדם ולא בעינן שיהא ד"א שלמים בין שנייהם, דס"ט הוציאיא מרשות זה זהה, הרי משמע כמ"ש הגר"ח דד"א הם גורמי החיוב, ועוד האריכו האחוריונים בזה.

מיוחו לפיה הנ"ל נראה לומר דשיטת הרמב"ס היא ע"ד הנ"ל, דבאמת יסוד המלאכה היא בשיטת בעה"מ שמוציאיא מרשות לרשות, אבל מ"מ חלקו הוא מלאכת מוציאיא, דבמלאכת הוצאה אין שיעור של הליכה כלל, דהא אפי' כשהחפץ מונח בראשה"ר, אצל הרה"ר והוציאיא לחוץ חיביב, אבל במעטיר ד"א בראשה"ר, הרי הוצאה אפשר להיות דוקא באופן שמעבירו ד"א, ובמיילא סב"ל להרמב"ס דגם עצם העברה נעה בעצם גדר המלאכה, כיון דהוא על ידה הוא בא להוצאה מרשות לרשות.

ועפי'ז מובן שפיר למה סב"ל להרמב"ס דבזורק ד"א בראשה"ר אמרינן קלב"מ כיון דהוה באמצע גופ' המלאכה, וכן למה סב"ל דגם אם העבירו דרך רה"י בעינן לד"א דוקא, כיון דלפועעל חיויבו דמבעיר ד"א בראשה"ר הוא ע"י הד"א דוקא דגם הוא נעשה בעצם המלאכה, ולאידך בגיסא מובן ג"כ לשונו הרמב"ס דענינו הוא הוצאה מרשות לרשות, דס"ט זהו כל יסוד המלאכה כנ"ל, ומובן ג"כ מה שאומר בגמ' דחורך ד"א הוה מקום פטור, כיון דס"ט יסוד האיסור הוא להוציאו לחוץ מהד"א כנ"ל, אלא דמעשה העברה הוה גורם החיוב, ויש להאריך בזה יותר עד כמה מקומות אלא שאכ"מ. הרב אברהם יצחק ברוך גערליךצי - ר"מ בישיבה -

ב. בעניין אם סמיכת מעכבות בקרבן יחיד, הביאו החותם (סוד"ה איצטראיך, חולין כ"ב ע"ב) ראי' מה דאשכחן גבי בהמה הנמצאה מירושלים למגדל עדר, דאמרינן (בקידושין נ"ה ע"א) זכריהם يولות נקבות זבחים שלמים, ומקריב אותן כולו סמיכת, לפי שאין מכירין מי הם בעליים. והיינו לפי שא"א לחקן בעניין אחר, ומהו לכתチילה סמיכת מעכבות, והיינו שאסור להקדיש קרבן אם ידוע לנו שלא יכול לסמור.

ובנדון הנ"ל (בבמה הנמצאה) נחעוררתי להקשוח למה לא יסמכו כהנים והדומה בשליחות הבعلים, וזכין לאדם שלא בפניו.

ונראה לבאר, בדרך שכבר צעדנו בעבר, שעניין השlichot דהוי בידי הבעלים ממש, שיריך דוקא בעניין השיריך להזולח, והיינו שפועל "אלות" על עניין, ולכן בקידושין והדומה שיריך שליחות, שהרי פועל אישור לעלמא על האשה. משא"כ בדבר שאינו אלא פעולה עצמו, הנחת תפילין והדומה, זה איינו יכול למסור לידי שליח.

ונמצא דהא בא תלייא, דתינוח אם סמיכת הימה מעכבות הקרבן, איז פעולה הסמיכת היא על הזולח, והי' צ"ל בו שליחות, אך מכיוון שבנ"ל, הסמיכת אינה מעכבות הקרבן, ואיננה הכשר הזולח, א"כ איינו אלא חובה הגוף על הבעלים, ולכן לא שיריך בזאת שליחות.

לווי יצחק ראסקין
- תומ"ל 770 -

ח ס י ד ו ה

ג. בගליון טו (ק"ח) שאל הת' ד.ש.ס. מהא דכתב במאמר ד"ה רבי ושמחי ש.ד. שוכותב שם "דנהנה הנשמה בקראות בשם בת (ובמבר) במ"א שהבשמות לפניה ירידתו למטה נק' בנות ירושלים", ומשמעותה דהנשמה קדום ירידתה בקראות בת.

ואח"כ כתוב "משא"כ בזמן עקבות דמשיחא הימה את הוה תחלית הירידה, ולכן נקראים עד ישראלי בשם בת ציון דוקא".
ושואל שם שאיבור מרבנן, דהא בקטע ראשותה בשם שהנשמה קדום ירידתה בקראות בשם בת ציון ובקטע שניי" אמר שהנשמה שכבר ירדת למיטה (ובעקבתה דמשיחא) נקראות בשם בת ציון.
ושמעתי מאחד מהמשפיעים בישיבה הביאור בזה (בדא"ט), וזה תוכנו:

זה שהנשמה בקראות בשם בת קודם ירידתה היא לגביה מדריגתה כמו"ש אחר שכבר הימה בעולם ועלתה למלחה שאז מתעלית למדריגה יותר גדולה. (כמובואר בכמה מקומות בחסידות) היינו שם בת מורה על מדריגת התהווות של הנשמה, והஸמות אחורי וامي הם במדריגי עליונה יותר בהנשמה. וזה מדובר כמו

שהיא למעלה ולבן כמו"כ כשהיא למטה (ובפרט בעיקבתה דמשיחא) משתמשים בשם בחתורה על המדרישה החתוונה שלה.

יהודא ארוי ליב שם-טובי

ד. בגליון טו (קיה) שואל הת' שובל ענגל איך יתאים הא אמרינן בתנייא פ"א ... ראה הקב"ה בצדיקים שהן מועטין עד וחלוץ בכל דור ודור כמ"ש **צדיק יסוד עולם**. עם מה שכחוב בגם' שבת (ד' ל"ג ע"ב) ... בזמן הצדיקים בדור הצדיקים נחפטים על הדור **אין הצדיקים בדור תשבר נחפטים** ... וזה אם הצדיק יסוד עולם איר' יכול להיות שיש דור ללא הצדיקים דה אם אין הצדיק לבאו' אין עולם ע"כ.

ויל' הביאור בזזה: כמו שסביר בא"ק אדרוי ר' שליט' א מהו החידוש של אדרוי הרוזן כסביר הפסוק הצדיק יסוד עולם, וזל': (לקו"ש ח"ד ע' 1236 הערכה 34) ובזה יובן לשון רבינו הרוזן בתנייא פ"א ולבן הארץ לבודש ראה הקב"ה וכוכ' כמ"ש הצדיק יסוד עולם, דלאבו', אין מובן למה מביא את הכתוב הצדיק יסוד עולם ובפרט שבגם' שם מובא זה בסיטום המימרא שלחו' זה?

והעוני כי בתנייא שם מובא מאמר רז"ל זה בהמשך לפירשו שכמה מדריגות בצדיק שם המושל בו' דמקרי הצדיק בדין, אמתית שם החואר.

ומפרט עוד יותר שאפי' באמתית שם החואר הצדיק (ובצדיק גמור) ישנן מדריגות, הצדיקים שהם מועטים (אבל לרביהם בחיה' בני עלי') (שלウיהם אמרו זהן מועטים) כמ"ש הצדיק יסוד עולם ל' **יחיד** (וכהפי' ביוםא שם) שלמעלה ממדריגת "זהן מועטיין" עכליה"ק.

נפツא שיש ב' מדריגות א) יש הצדיקים ל' רביהם שם רק מועטים, ב) הצדיק (ל' יחיד) שהוא יסוד העולם והוא רק א' בדורו, וא"כ מה שאומר הגם' ואם אין הצדיקים (לשון רביהם) אין הכוונה לבאו', על הצדיק שהוא יסוד עולם אלא שזה הולך על הצדיקים (לשון רביהם) וזה מועטין.

יוסף נמס

ה. בספר המאמרים ח"ה ע' 64 וזל': והעוני ... מהחכ' וכו', עכ"ל דכאן אומר דברינה איננו מתחלשל מהחכ' רק שמקבל מהחכ'.

וזל', דהרי בתנייא פ' י"ח וזל': והנה ... להן עכ"ל. שמות שאומר **"והיא מקור להן"** משמע שבירינה מתחלשל מהחכ' ולא רק מקבלה.

ולכאו', יכולם לחוץ בתרץ בתרנייא מדוות או ר' השכל כמשמעותו אח"כ בהבזה' והשגה וע"ז אזכור שהיא' מקור לבירינה היינו דהשגה והבנה שבירינה מתחלשל מהחכ' משא"כ בתש"ח מדבר

בעצם כה הוכחה ובינה ואינו משתלשל ממנה ורק כמו שכחוב שם שמקבל ממנה וזהו אור החטמה שמשתלשל אח"כ בביבנה.

גדלי, שם-טוב

ר. בסוף עח"ר במאמר תקעו עמוד ד' כותב "אבל בחיה' עתיק הוי בחיה' העצמות שאינו בגדר ומיוך כלל, ומילא אינו בבחיה' ידיעה כלל בעולמות, וכו', ובנפש הינו בחיה' מקיף הרחוק דיחידה שהוא בבחיה' מקיף הרחוק שאינו מאיין גם בהעלם, דהיינו מקיף דחי', מאייר בהעלם עכ"פ, לאיננו לא חז' בבחיה' גileyו' ממש בנפשם, מ"מ מזלייהו חז' בבחיה' מקיף דעתם וכיו', דמשו"ז נפל אליהם חרדת גדולה במורשת... ובמ"א מבואר לעניין האמונה פשוטה שיש בכאו"א מישראל שאמינוים שא"ז ע"ז שוטה, ובתחתיות מאיין ליש וכיה"ג בתוקף האמונה שא"ז ע"ז ראי' כלל, מה שחכמי הפלסופים גלו לחשיג בשכלם אפס קזהו, ובנש"י ה"ז בהנחה מוחלטת בנפשם וכו', זהו משוט דמליהו חז'י, דהינו הנפש כמו שהוא למעלה ה"ה רואה עצם מהות הדבר איך שהוא אחד ומתנווץ חמיד מריש ומיוך הנשמה על הנשמה המלובשת בגוף, ומשו"ז יש בהם תוקף האמונה, ובכ"ז הוא בבחיה' מקיף דחי' שיש לו אחיזה עכ"פ בנסיבות הכלוים ולבן מא' שמליהו חז' ה"ז פועל בהচחות כמו בהטעוררות התשובה ובכח האמונה, וכו' אבל מקיף דיחידה הוא שאינו מאייר גם בהעלם,

מצא מבואר שהאמונה פשוטה שיש בכאו"א הוא מבחי' מקיף ובין הבחיה' דמליהו חז' דחי'. וכן ממשען קצת בסה"מ תש"ט דף 128 שמברר בעניין ההזדהה מכל הנ"ל ועניין האמונה פשוטה וכו' ושזה מהראי' שלפעלה מהשגה, וכמבז"ל: אם נס ראי' זה דמליהו חז' הינו הראי' דרש הנשמה הוא ונזוללים מן לבטו', דגוזל ונוטף ומתנווץ ומאייר בכח הוכחה שבנה"א, דכ"ח הוכחה שבנפש האלקית מלובשת בגוף להיות לה אמונה פשוטה שלמעלה מטו"ז. עכ"ל. ובסה"מ תש"ג דף 3-142 מבאר שענין דגוזליין מן לבנוּן דוקא בחיה' מקיף דחי' ע"ש.

וצ"ל לבארה איך לתוכך זה עם מ"ש בתרס"ה דף ב' שענין האמונה פשוטה נמצא מבחי' יחידה עניין הראי' דמליהו חז' ע"ש. וכן בסה"מ פר"ת דף רפ"ו. "ונוצע חלחון בסופן שמאזה הוא האמונה פשוטה ועצמיות המוטבעת ומושרשת לבב כאו"א מישראל גם באנשיים פשוטים ועמי הארץ שזהו מבחי' יחידה שבנפש, וכן בסה"מ תש"י דף 181 ע"ש. ובכ"מ.

ואין לווד שזה שכחוב במאמרים הנ"ל "יחידה" זה בכללות, עניין המקיף. שהרי במקומות האלו מדורבים בפרטיות עניין חי' ויחידה ושוללים עניין זה מבחי'. ודוקא בחיה' יחידה עי"ש ואפשר יש לבאר דבר עפ"י מ"ש בסה"מ תרע"ח דף קנ"ח וז"ל "דנהנה כה האמונה שבנה"י הוא מפוני שעצם הנשמה ה"ה מקושרת ומיחודה באו"ס, ומשו"ז יש בהם עניין האמונה פשוטה שמאמין בה' ונמשכים אחרALKOTHE בלוי שום טעם וחשגה כלל. ובמ"א מבו'

שזהו מצד הראי, דנשמה דמליליהו חזי זה מתנווץ בהנשמה המלובשת בגוף. אך עיקרה הוא מצד שעצם הנשמה מקושתת ומיוחדת בוארוא"ס מזה הוא שבא בחוי, האמונה בנשמה למטה. עכ"ל. עי"ש.

ועל ט' זה יש לומר שזה מה שכח שעיר הוא מצד שעצם הנשמה מקושתת וככו, זה בחוי, יחידה שהבוקה ודרוכה בר. וזה שכח שזה מצד מליליהו חזי וככו. זה בחוי, חוי.

א' מהחמים

- חות"ל 885

ז. בספר השיחות ה"חט"ב ע' 111 וז"ל "אויף די אסיפת הרבניים, וואס איז פארגעקומען אין ווילגא אין יאר חרס"ה, פון וועלכע די ממשלה האט בעפראדערט, איז די רבנים זאלן בעשטיגען, איז רבנים אוין מלמדים זאלען זיין געבלידערט איז לימודי חול ביז א געוויסער מאס... אוין הוד כ"ק אמרו"ר הרה"ק האט אנטגעוויבן: "ניט מיט אונזער ווילען...." [שאמרו כ"ק אדמו"ר מוהררי"צ נ"ע עוה"פ ביום א' ג' תמוז תרפ"ז, יום צאתו ממאסרו לנסוע לעיר מקלט קאסטראמא (סה"מ תרפ"ז ע' קצו)].

בספר השיחות ה"חט"ה ע' 29 וז"ל: "בעת די אסיפת הרבניים וואס איז געווען אין פעטערברובג האט הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק געדאגט: "ניט מיט אונזער ווילען....".

ובספר השיחות חורת שלום ע' 221 בהערה כ"ק אדמו"ר שליט"א שם, וז"ל: "... אסיפת הרבניים שנקראה בפטרבורג מטעם הממשל בשנת חת"ע, הממשל דרש מהרבנים לעשות שינויים בונגער לחנוך וככו,... ואז אמר: ניט מיט אונזער בור... ובגבאי אל תרעוו". וצ"ע. (ולהעדי דבסתפה"ש חט"ב הב"ל לא מרבא הלשון עד גמירות). כן להעיר מסה"מ תרפ"ז שם בהקדמת כ"ק אדמו"ר מוהררי"צ נ"ע לזה: בעת די מלוכת האט בעפראדערט פון רבנים מאכען שינויים אין חינוך, מצב הרבנים והרבניות).

יוסף יצחק איידעלמאן

- חות"ל 770

שיכוח

ה. בהזעדות דש"פ וארא ש.ז. בביואר פירש"י, הקשה כ"ק אד"ש מדע, אין דש"י מבאר ש"ויבלו מטה אהרן את מתחם" (ז, יב), הוי נס בתוך נס (כמו שביאר בונגער לברד), דבגמ', שבת דף צ"ז על הפסוק "ויבלו וככו" אמר ר' אלעזר נס בתוך נס?

וביאר, דלפי הגמ' הפוי, בנס בתוך נס, הוא דעת"פ, שהמטה בלע כמה מותה, מטה אהרן עדיין נשאר באותו משקל ולא נחuba, והפי" "בתוך נס" היא המטה גופה בלע, (ולא חניין), משא"כ בפירש"י על החומש רק יש נס א', שהמטה בלע, כי נס השני, - דלא נחuba אין הכרה לזה בפיש"מ. ע"ב.

ולכאו' צריך ביאור: דנה פ' הניל בgam' הוא מיום

על מדרש חנומא, ובן לומד מהר"ש א; אבל רשות על הגמ'
(כפי שסביר רשות)

"עיין פירש", נראה מפирשו דנס אחד היא הבליעה
בופה גם אם هي תניין, ועוד נס שני אחר שנעשה מטה, אבל
בחנומא קאמר אדם כי בלווע כשהוא חנין לא הי' בזה, נס
כל שאמר נס גדול געשה במטה שאילו בלווע חנין את החנינים
בן דרך לבולוע זה את זה אלא געשה מטה ובלועכו כו' ואילו הי'
עשה אדם כל אותן המתו ששליכו ונעשה יותר כו' ע"ש,
וזה מודדים ובלען מטה אהרן ולא נתעבה יותר כו' מפרש שדרוקא זה
ויתיחס השחט שפיר לישנא דנס בחור נס כי בחור נס הבליעה
שגעשה מטה הי' עוד נס אחר בתוכו שלא נתעבה המטה ע"י
הבליעה, אבל לפירש, לא הול"ל אלא ב' נסים היו וק"ל. ע"ב.

לפ"ז, יוצא רשות, בפирשו על הגמ', מבאר שהבליעה
בופא נחשב לנס, מא"כ בפирשו על החומש, מפרש שדרוקא זה
שמטה בולע, נחשב לנס, אבל בליעה בופא לא נחשב לנס.

ולכאו נ"ל דאין הכרח לפרש את רשות, בגמ', כפי
ההרשות א, אלא אפשר לומר לדרש י' מפרש כמו פי' המדרש (וכמו
шибיאר ב"ק א"ש את הגמ' בפרשנות), דהנה לשון רשות, בגמ'
הוא: "נס בחור נס - לאחר שחזר ונעשה מטה בלווע ולא כשהוא
תניין דלא כתיב ויבלווע חנין אהרן".

ובפרשנות רשות, בא לפרש רק נס השני, כי הנס שלא נתעבה
זה שווה אצל שניות בין אם מטה הי' בולע או חנין, אלא
החדשוש הווא, דלא רק שלא נתעבה אלא הבליעה הי' ע"י מטה,
ורק נדרש לפרש דברי רשות:

נס בחור נס - לאחר שחזר ונעשה מטה בלווע ולא כשהוא
חנין (אדם הי' בולע בשזה חנין הי' נשב רק לנס א', שלא
נתעבה, כי עצם הבליעה הוא דבר רגיל אצל חנין (כמפורט במדרשו),
אבל שmeta יובלע; זה נס, ושהmeta גופא לא נתעבה הוא עוזד נס,
לכון מובן מדו"ע נחשב לנס בחור נס, מא"כ בחומש, דאין הכרח
שלא נתעבה ולומד רשות שרך הי' נס א', שמטה בלווע, ואילו הי'
בולע בשזה חנין, אולי י"ל, שבכלל לא נחשב לנס, כי הוא דבר
רגיל לחנין בלווע). מיכאל לויזניק

- ישיבה גדולה נינו הייווען -

ט. בהשלה בಗליון הקדום (סימן ו' אוחה ה') על הסיום דב"ד
טבת, Dolcau, לפי המבוואר בלקו"ש ח"ג פ' אמר נמצא דספרית
העומר רק מברר הזמן דחגה"ש אבל לא שפועל העניין דחגה"ש,
ובהסתויום נחבאר דספה"ע טוט אוף העניין דחגה"ש?

הנה כדי להעיר בזה במ"ש בלקו"ש ח"ח פ' נשא (ג) הערכה
42 ודו"ל: ואיננו דומה להא דספה"ע דרבנן מהני לחגה"ש דאוריתית
- כי (א) בספה"ע, הדרבן הוא לפנוי يوم חה"ש, ופעולה הדרבן
ונגרמת לפנוי חלות הדורייתית, כו' עכ"ל. וכי נימא דעתינו
ספה"ע הוא רק בירור בהזמן, לכאו' ליכא קושיא מעיקרא, ולכאו'

משמעות מזה דברן סב"ל דספה"ע פועל העניין דחגה"ש לא רק בירורו (וראה קונטרס הערות הת') (ח"א ע' 71), אבל אי נימא כן הרוי יוקשה ע"ז ממ"ש בח"ג, דהרי גם אלו שלא ספרו ספה"ע כמו גור ווכו, חייבים בגה"ש מדאorigiTha, ממש מזה דעתך"ל שהוא רק בירור, ואחתי ייל"ע בזה.

הרבי אברהם יצחק ברוך גערליך

- ר"מ בישיבה -

שׂוֹבֵת

ג. בגליונות האחרוניים השתדלתי להוכיח כמה פרטיטים בקשר ליסוד ישיבת "חומכי חמימים" בליבוואויטש וצעמביין, ועיקרים:

א) ישיבת "חומכי חמימים" בליבוואויטש נוסדה (לא בשלהי חרבן"ז, אלא) בחחלת חרבן"ט. כמפורט: א) באגדת כ"ק אדמור"ר מוהררי"ץ נ"ע אל הר"ד שפרין (כ"ד מג"א תרפ"ד): והחלה המוסד הי', רק מט"ז בחורדים שי' ומושבם (נ"ח) בעיר צעמביין. ב) התמים ח"א ע' כד: ביום השלישי טו"ב אלול בחור הוא כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשמונה תלמידים הראשונים... אחריו המועדים נסעו התלמידים עם מודם הרש"ג לעיר צעמביין ולא הזכיר כלום ע"ד החלמידים שלומדים בליבוואויטש. ג) אגדת כ"ק אדמור"ר מוהררי"ץ נ"ע הענדפסת בראש קובן החלציו חרבן"ט, אשר "בליל שמח"ת חרבן"ט בשעת הקפותו" הוואיל כ"ק אביו אדמור"ר מוהרשר"ב נ"ע להודיע רבבים "כבי מוסד הישיבה... אשר hi' עד עכשו בעיר צעמביין פלך מינסק הנה מעשיו הוא קובע את מקומו המוסד בליבוואויטש".

מ"מ ברור שבס שבחת חרבן"ח למדו תלמידים בליבוואויטש, כפי שהבאתי מכמה מקורות; אלא שלא היו אלו תלמידי הישיבה במובן הרגיל, אלא כמו הי"זשבים" שלמדו בליבוואויטש משנת חרבן"ד ואילך. וכך לא רק לציין, שבזמנו של כ"ק אדמור"ר מוהררי"ץ פ"ע ע"ז החודדים בליבוואויטש (נדפס ב"חנוכה לנער" ובכ"ט) כותב שהיושבים" (מערכה ב) חזרו בשנים תרפ"ד-תרפ"ד, ותלמידי הישיבה (מערכה ג) בשנים חרבן"ט ואילך. ושנות חרבן"ח לא נזכרהו.

כתב ע"ז ידידיו החפץ בעילוגם שמוטה (גלווקרטון) אסק"ד אריה ברוך רוזטער מהר"ז בפירושה המלווה... ונסתור כל הידשותו ע. ווכל בוגינץ בטל וمبוטל". ואכחחות מהמפורש ביחסן כ"ק אדמור"ר מוהררי"ץ נ"ע מיום י"ח סיון תרפ"ח "ירוט זה יחיד כ"ק אאמו"ר הרה"ק להתו עדות מעצמה על אודות... החזרים הלומדים בליבוואויטש תחת הנהלת הרה"ה". ולא נחברה לי בירונתו, הרי הם הם הדברים הנאמרים לעיל שבס שבחת תרפ"ח היה היו בחורדים שלמדו בליבוואויטש, כמו שלמדו גם בשנים תרפ"ט-תרב"ז. אמנם הישיבה נוסדה בליבוואויטש לאחר שמח"ת תרפ"ט, כמפורט בכל המקורות הנ"ל.

ב) שגד לאחר שנוסדה הישיבה בליובאוויטש, הייתה המחלוקת שבזעமביין העיקר, וכן איננה נזכרת ליובאווייטש בכל האגרות שהגיעו אלינו משנת ח'ר"ס – ר' רק זעטמיין. וע"ז כתוב ידידי הנ"ל "שם מסופר ע"ד החובות של המוסד, וכי רוב החובות הוא המגייע בזעטמיין לבעלי האכשנויות". ונראה שכתבו הדברים אלו בע"פ, מגלי לעין באגרות שצטחתי; שם הבהיר אגרת כ"ק אדרמו"ר מורהי"צ למורה ר' זלטונאים (ב') וארא ח'ר"ס): עסק זעטמיין הולך בטוב ח"ל בכל הפרטים בגו"ר .. ויש יותר ממשם ש"י נערם היושבי ולומדי בשקייה רבה ועצומה ושהם אברכים שי".

ג) שהסניף בזעטמיין נחבט לשך זמן, ולאח"ז נפתח מחדש. והמשמעות ר' שמואל גרוונט עבר לקובליץ – במשך זמן זה. וע"פ האגרת הנ"ל הנדפסת בקובן, החלצו, שאלתוי – "האט נצטרך להזכיר מאגרת זו, שהסניף בזעטמיין נסגר במחלהת ר' חרבנ"ט". וע"ז השיב ידידי הנ"ל, מאגרת חרבנ"ט אל תלמידי זעטמיין; ואמת נכוון הדבר, שיש כמה אגרות משנה ח'ר"ס ע"ד תלמידי זעטמיין, וכן הבהיר כו"כ אגרות המשמעות, שבשנת ח'ר"ס א', הסניף בזעטמיין. ומ"מ עדין קיימת המשמעות, שבוגה שעיה נסגר הסניף בשעה שהי המשפיק הרשות בקובליץ, באזאה שעיה נסגר הסניף בזעטמיין.

שאלתו עד"ז אצל ידידי הרה"ת ר"י שי מונדשיין, שבידיו העתק "חולדות החמיימים" מה"ר משה רוזנבלום ע"ה, והשיב לי: "בשלתי אייר ח'ר"ס נשרה זעטמיין, ונסודה הישיבה באקליז (בראשות ר' ג'). .. אייר ח'ר"ס ב הוחלט .. תלמידי קאקליז יעברו לצעטמיין".

ואני עדין מסधך בכ"ז: בס' הזכרונות דה"י לאא"ז מועה מאיר גורקאוו ע"ה (ע' פג) מספר על עצמו שלמד "משנת ח'ר"ס א' ח' ניסן עד ח'ר"ס ה' בח' סיוון, בהמחלקה אשר הייתה בעיר זעטמיין מחח השבחות והשפעות הרשות ב' ז'ל"ז, ואולי נקרא כ"ז ע"ש זעטמיין, כי עיקר הזמן היה בזעטמיין; וגם כשנשרה זעטמיין, וגלחה המחלוקת באופן זמני לקובליץ – נק' זה ע"ש זעטמיין.

עד"ז מובן מהמסופר בבטאון ח'ב"ד (ח"ו ע' 28) ע"י ואני היתי אז תלמיד בישיבת תומכי תמיימן בזעטמיין החח השפעתו של הרה"ת ר' שמואל גרוונט ז'ל"ז, נראה שכבר לפני מדר א' בזעטמיין משך זמן, ולעתה הובא שהסניף בזעטמיין נפתח מחדש באירר ח'ר"ס ב'. וצ"ע.

הרבות דובער לוין
– ברוקלין נ.י. –

הערות להיום יום

יא. הערות הבאות لكمן, נחותפו אצלם אחורי הדפסת הט', ולבן נדפסו בכאן.

יט כסלו - וכשקרתי בו, חלים בפסוק פדה בשלום נפשי - שיכות אמירה פסוק זה ביום יט כסלו ע' המבוואר בקובץ מכ', א, (חלים אלה יוסף יצחק ע' 200) שאמור אז החלים בשופי כמו שנחלה לימי השבעה, ולבן מובן שיוכתו לייט כסלו - יום שלישי שחר' ז בשיעור דיום שלישין.

כ"ז כסלו "במאסר השני של רבינו הרקן - בשנת חקם"א לא יש בתפיסת מאסר כבד כבראשונה. אבל המלשיניות היהת כבדה יותר, כי עיקר ההשנה ה' על תורה החסידות, וההתנגדות היהת גדולה במאור ה', חפושים "בטיניינע סאוועט". יום שיצא לחירותו: נר ג' דנוביה".

מרשים כ"ק אדרמו"ר (מהוריין"צ) נ"ע - קונט' לימוד החסידות ע' 10.

ג"ח טבת - באמירה ויהי נועם ... להריר שזהו משיעור תחלים דיום שלאח' ז.

כ"ב טבת "הברצת אאמו"ר באחת החתוודות: את איזוי וויא הנחת חפילין בכל יום איז א מצוה דאוריתית אויף יעדען איזען, אהן א חילוק צי א גдол בחורה, צי א איש פשוט, איז איז א-חווב גמור אויף יעדען איזען צו טראכטען יעדען טאג א האלבע שעה וועגען דעם חנוך פון קינדער, אונן טאן אלץ, ווואס עם איז בכוחו צו טאן און יתר מכפי כהו, זעהן פועל זיין ביי די קינדער, איז זיין זאלען געהן אין דעם דרך ווואס מען איז זיין מדריך".

להריר מאגה"ק דכ"ק אדרמו"ר (מוחרש"ב) נ"ע לביבטו שנמצאה עתה בדפוס (ס"י, טס"ג) מיום ד' שבט, חער"ג:... ומعلوم אני אומר שכשם שחובה על האדם להתפלל שעה אחת לפמי המקומות בין החלבה להקדיש שעה אחד בכל יום לחשוב דבריו ולהתבוננו איך להניב את ביתו והקב"ה מסייע על ידו.

ולהריר גם ממכתב כ"ק אדרמו"ר (מוחריין"צ) נ"ע מיום כ' שבט חרצ"ב:

...בנסיבות שמה"ה חר"ס (והנה בריש שיחת זו (שנדפסה בתו"ש ע' 54) מבאר מה שמשמעותו בשנה ההיא ה', ביום ד' בשבוע, וזה מחייב לקביעות שנת חר"ס) בעת השיחת אמר כ"ק אאמו"ר צוקלה"ה נגב"ם זי"ע אשר בשם שחובה על כל איש ישראל להניח חפלין בכל יום, ככה הוא מצווה וחובה על כל איש ישראל, כל אחד לפיו ערכו, במועדיו ומצוותו בהשגה, לקבע חצי שעה לכה"פ פעם בב' וגו' ימים לשקוד בטובה הדרכת בניו וביתו.

ז' אדר שני - "از מען גיטט אין גאנס-דארכ' מען טראכטן

דברי תורה צי אין מחשבה צי דיבור, דאם ווענדט זיך, צי פון
מעג ע"פ דין ריבידען דארטען דברי תורה, אבער איז ער געהט
אוון איז ניט פארנומען אין דברי תורה, זאגט אים דער שטזין
אויף ווואס בעטערן ער טרטעט: בולאך (גולם) ווואס טרעסטו אויף מיר?
מייט ווואס ביזטן העכער פאר מיר?

ראאה שו"ע אדה"ז סי' ע"ה.

ט', אדר שני - "గודל החשוכה להתקשות", יכול להשbie
ראק כאשר ילמוד אמרי החסידות שאומר הרב וכוחב, כי בראיה
פניהם בלבד לא סגי.

להעיר שביום זה בא כ"ק אדמו"ר (מוחריי"צ) נ"ע
לארה"ב.
הרבי מיכאל אהרון צעליגזאן
- ברוקלין נ.י. -

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

לרגלי סיום ספר תורה הראשונה
של אחדות ישראל

ביום א', ערך שבט ה'תהי' שנת בית משה
שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

יהי רצון אשר שם יתברך יחזק בריאותו
ויאריך ימיו ושנותיו בטובה ומתיקות
ויצlich בהצלחה רבה ומופלגה בכל עניינו ופעולותיו
הכן

וינהיג את כל ישראל ואת אנ"ש בפרט
בהצלחה מרובה וויליכנו קוממיות לארצנו בקרוב
 ממש – נאנו

נדפס ע"י

התמיימיט

יצחק דוד שלום טלאווין

לוֹי בויינגרטן

יוסף יצחק ענגעל

אוריאל ניאזוף

שמעאל מאיר סעמייעלט

לוֹי יצחק שם טוב

שייחו